

Szerkesztőség és kiadó hivatal

Széchenyi-utca SIMON-ház Kunz József ur kereskedésével szemben.

HIRDETMÉNYEK.

előfizetési pénzek és a kiadás körüli panas... valamint a lap szelemi részét illető minden közlemények sde intézendők.

Bérmegtelen levelek csak ismert kézektől fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Table with subscription rates: Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve; Egész évre; Félévre; Negyedévre; Egy óra.

Hirdetési díj:

Ot-hasábsopittsor egyszeri beiktatásért 5kr Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr Nyiltér 4 hasábsopittsorért 20 kr. Hirdetést vagy reclamat magában foglaló ujdonság sora 50 krajczár.

XIV. évfolyam 1887.

Debreczen. Hétfő, április 25.

79. szám.

Tárca cikk vezéreziknek.

(T.) Nehéz kenyér az a népfelkelési három hét. Megtanítja az urakat kesztyűben dudálni. (Amenyinyiben a népfelkelő kesztyűt is viselhet.) Ügyvéd urak, bíró urak, nagyságos urak, méltóságos urak: Jobbra át! Mily könnyű lenne így Tisza Kálmánnak az ellenzéket át kommandíroznia. Daczára annak, hogy három hét nem a világ, izasztónak még is elég. Egy valóságos kis „Lindenreise.“ Ilyenkor jut a fiskális eszébe, hogy miért nem lett doktor, mint: uram bocsás! már nem is tudom, hogy kik és minek, de mondani szokták, hogy: miért nem lett kanonok? Mert hát a doktor urak nem exercézóznak. Ha azonban minden fiskálist hadbírónak tennének, minthogy a doktort orvosnak teszik meg, szük lenne törvényszéknek az új épület.

Erdemes nézni, amint reggel hét órakor az arany ifjúság egész 42 évig vadonat új mundérbán, trombita szó mellett egymás oldalához sorakozik. Kicsiny, kisebb és legkisebb, meg vastag, vastagabb és legvastagabb, akin meglátszik hogy nem panaszos menázsit eszik. Előbbök áll a hadnagy ur, meg „vigyáz“-zítja, igazítja, jobbra és balra fordítja, aztán megindítja. Könnyedén roppan alattuk a lépés, nem is teher a munitzió, és hogy gyöngyölet a katona élet, bizonyítani is felesleges. Egy azonban sehogy sincs jól. Miért nem akkor nyílnak meg az ablakok az országután, a Deák-utczán, a Dorottya utczán, mikor kifelé, és miért akkor mikor befele vonul a népfelkelés? Hiszen aki gyönyörködni akar, az a harmatos és ne a poros bakába gyönyörködjék. Akkor nézze őket az a villanyos ezernyi szempár, mikor pezseg bennük a vér és kerek mosolygással pirosanak mint a spanyolmegy, ne pedig akkor, mikor banganétra füzve

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

El ne hagyjátok egymást.

Abray Károlytól.

Az a rossz esontból való diáksereg szab. kir. Debreczen városában, meglát ugyan minden szép asszonyt avagy leányt, a ki csak a városban vagy környékén lakik, de bizony egyetlen egyen sem akadt meg az időben anynyira, a szeme mint Pongor Juliskán, a kiról egym s között miadnyájan megvállották, hogy náinál szebb leány nincs az egész városban, mely ilyen véleményét az akkori ifjúságnak bizony senki sem vonta kétségbe, ki a Juliskát ismert.

Ott lakott az atyja nagy Czegléd utca közepé táján, tűzfalás cseréptető házban, három ablakkal az utczára, a kapu tul nyult el a hosszu berena*) mely a fákkal beültetett zajos udvart környezte; gazdag debreczeni polgár volt Pongor János uram, ki az ő egyetlen leányát Juliskáját tiszta erkölcsökben és isteni félelemben akép nevelte föl, hogy annál ugyan drágább kincsét lámpával keresve sem lehetett volna messze földön találni. Persze hogy törte is magát érette a tűzverü fiatalág, nem kellett Juliskát a „nénemasszonyéknak“ komendálgatni, a nélkül is egymásnak adogatták az utcaajtó kilincsét, azon öregebb tisztés férfiak, kik egy-egy fiatallora delutánijórakban benyitogattak Pongor uram háza udvarára. Azt nem is mondom, mert hiszen mindenki tudja szabad királyi Debreczen városában, és az is tudja a ki valaha ott lakott, hogy az efféle látogatásoknak egész komoly czélok szokott lenni; és a hány ifju csak megfordult Pongor uram házában, mind elküldötte aztán a „hirado asszonyt“ bejelenteni, hogy tisztességes vendégeket várjanak estveli hat órára.

*) Tájéző — deszka kerítés.

csörögnek hazafelé mint az aszalt süsínkák.

Nem gyerekség azt egy fiskálisnak vagy egy „ülésben“ gyakorolt bírónak elkövetni, amit reggeltől délig, fokról fokra összéb esve elkövetnek. A hadnagy csak kommandíroz, azt hiszi, hogy katonával van dolga, de a fiskális tudja ám, hogy a ruha még nem teszi az embert azzá, és sirva hallgatja mikor az óra tizet üt, ő meg nem mehet tárgyalni. Mások csak az irnokját küldte, bezzeg menne most. De még nézni se lehet arra felé, amerre akar. Mikor jobbra tekintene, a balra rántja a vezényszó drótja a cifzerblattját, mikor pedig balra nézne, jobbra fújja a fejét a trombitaszó. Aztán hol előre viszik, hol hátra, neki veti a vállát két vaskereskedő szomszédja és kheimiai tintát facsar belőle.

Ilyen büszkén megy az négy vagy öt órán keresztül. A közös hadseregbeli vászomadrágosok irigy szemmel nézik ezt a sok fehérkesztyűs, tekintetes és méltóságos közlegényt, hogy mily könnyen emelgetik a reggel betheázott sonkát, meg a benediktinert. Törné csak fel a gyömröket egy egy fél profont, — irigykedik az eszti baka, — tudom istenem hogy nem lebegnének olyan fenynen. Pedig ha tudnák, hogy már csak a tudomány meg az intelligencia viszi őket és tartja bennük a virtust: az a büszkeség, hogy nem akarnak elfáradni.

Még csak két hete hogy a dicsőség utján haladnak, s már alig bírnak a lábukon állni, — az az hogy már alig bírják magokat vissza tartani a háborútól, szintén látszik rajtuk a szenvedély mikor azt kiáltja a vezény szó: „Feküdj le! Akár fölse kelnének egy óráig.

Ami eddig csak tréfa volt, komolyan szólva azonban: el kell ismernünk, hogy aki itt a budai vérmezőn, népfelkelőink gyakorlatát látja, s nem tudja

hogy népfelkelők, azt hinné hogy rendes begyakorolt katonák. Olyan figyelmeztetn mozogának mintha ezt tették volna mindig; tömegekben, csapatokban vagy sorokban egyaránt. Nem lehet őket megkülönböztetni a rendes katonaságtól. Es amit azok megtesznek megteszik ők is.

A budai bástya-sétány a reggeli órákban hintve van nézőkkel, s valamennyi bámulja a sebes haladást melyet ilyen rövid idő alatt tettek. Persze hogy kedvvel tanítják őket a honvéd tiszttek. Fog rajtuk a szó. Annyit tanulnak egy óra alatt, mint a tanulatlan tömeg egy hónap alatt. Es ha kifáradnak, bizony nem csoda. Ezután legalább más szemmel fogják nézni a katonát, aki nem ingyenél, hanem megiszolgál a hazának, ha kell, életével és vérével, azért, amit a hazáért áldoz.

Német francia konfliktus A Schnaebelé-ügy még mindig rejtélyes. A kabinetnek be kell várnia azokat a fölvilágosítókat, melyeket Herbet te fog kérni Bismarcktól. Azt hiszik, hogy Schnaebel nem vitték Lipcsébe, hanem Metzben tartják fogva. Goblet hosszasan tanácskozott Floarenssele a teendő fölöl. A kormány nem tudja, vajjon Schnaebel nem kompromitálta-e magát mégis szóval vagy írásban, a mi igen sokat levonna elfogatásának fontosságából. Hivatalos körök azért még tartózkodó állást foglalnak el és remélik, hogy Franciaország izgalma lecsillapul, a külügyi komplikációk pedig ekerülhetők lesznek. Eddig még oines diplomáciai jellege az ügynek, de ma esti 9 órára összehívták a minisztereket s holnap ismét rendes minisztertanács lesz, a melyben megállapítják a teendő diplomáciai lépések formáját. A német nagykövetség nem ad semmiféle fölvilágosításokat. Floarens tegnapi estéjén megjelent a német nagykövetség mind a két titkára s a német katonai attasé. —

jogász ugyan, hanem hát ez még, a házasság egyéb kellekeit is tekintve, igazán semmi; főkép ha hozzá vesszük, hogy édes anyjának sem valami sokja maradt Istenben boldogult férjéről, alig csakhogy megtud éini nagy nehezen belőle. Bizony a Pista gyerek hiába vetette szeméit a Juliskára, mert Pongor uramnak lesz anyyi esze, hogy megnézi, kik nek minek adja oda azt az egyetlen egy leányát.

Meg is nézte azt Pongor uram, az az hogy mielőtt megnézte volna már meghalotta a jó szomszéd és koma asszonytól, ki mindennapos volt a háznál, hogy az a Tikos Pista mindig itt „teufereg“ a ház előtt, különösen mikor a szomszéd komám uram a „szálláson“ van, ő nem tudja hogy honnét tudja az ezt meg, hanem az már több mint bizonyos, hogy akkor reggeltől estig mindig ott ögyeleg az utcában mintha nem is kollegiumbeli diák, hanem isten bünül ne vegye, valami rossz házaló zsidó lenne; jó volna azért ha Pongor uram beszélne a Juliskával; hogy rá se eözzen az ilyen mihaszna féle diákra, hiszen százat talál nálánál szebbet is, és derekaobát is; meg ezert gazdagabbat is, kik a Juliskát legalább tisztességesen el tudják tartani; ez a Tikos gyerek pedig ki tudja még, hogy mikor jut egy darab kenyérhez.

A szomszéd komám asszony beszélgetésének aztán az lett az eredménye, hogy Pongor uram kérdőre fogta a Juliskát, ki aztán sirva vallotta meg, hogy még a mult estendei majálison, melyet a „nagy erdőn“ tartott a „tüzöltő diákság“ ismerkedett meg Tikos Pistával, és hogy ő szereti és ugy, a hogy még senkit nem szeretett, ezen az egész világon.

Ennekem könnyű most ezeket eképen leírni, hanem bizony nem oly könnyen ment a szegény Juliskának elmondani, mert azt elhihetik nekem, hogy sok sírás és keserves könyhullatások között, és sok apróra történt

Mind a hárman ugy nyilatkoztak, hogy a Schnaebelé ügyről, — melyet különben merő félreértésnek tartanak, nem tudnak semmit. Schnaebelé elfogatásáról különböző verziók keringenek. Az egyik verzió szerint Schnaebelé német kollégájára várakozott s el se hagyta a francia területet, a midőn áruhás reudörügnökök megrohanták. — Nehány paraszt segélyére jött a menekülőnek s ekkor az ügynökök szét vetették kabátjaikat és azok alól előtűnt a zsaundár egyenruha. — A „Páris“-nak Pagnyból azt jelentik, hogy az elfogatási parancs egyenesen Berlinből jött, a birodalmi kancelláriától, miután Schnaebelé följelentették, mint kémét. A Meurthe et Moselle departmentben óriási az izgatottság.

A bökés poitikai helyzet — írja a „Bud. Corr.“ — levetővé tette, hogy a hadügyi kormányzót, a delegációk által legutóbb megszavazott 28 millió forintnyi esetleges hitel nagyobb részét nem kénytelen igénybe venni. Irányadó körökben most az az eszme merült föl, hogy e hitel megmaradt része fölhasználtassék az új ismétlődő fejeverek előállítására és az épülőfélben levő galiciai erődítések elkészülésének siettetésére s ily módon jelentékeny teherkönyvités fogantatottak a közös hadügyi szükséglet extraordináriumában. Önkényt érthető, hogy miután e hitel nem ezekre a czélokra szavaztatott meg, annak ily irányban való felhasználására, annak idejében ki kellene kéri a delegációk meghatalmazását.

Reakció az egyházban.

A debreczeni ev. ref. egyházmegye, f. hó 19 ik napján Debreczenben tartott gyűlésében, Kiss Albert debreczeni lelkész és egyházkerületi tanácsbíró indítványára olyan végzést fogadott el, hogy ezental az egyházmegye által küldetni szokott egyházkerületi gyűléstegok, elvi jelentőségű kérdésekben kötelesek legyenek a traktus többségének véleménye szerint szavazni az egyházkerületi gyűlésen. Az indítvány, mely a debreczeni

faggatások után vallotta meg mindezeket anyjának, esedezven bocsánatáért!

De azt már mondhatom, hogy ha Pongor uramnak az ifju személye ellen nem is lett volna valamely alapos kifogása: annál több volt egyéb mellékkörülményei ellen, hogy tudniillik özvegy Tikosné asszonyomnak „Kadas utczai“ házán és 16 hold oudódi tanyaföldjén kívül semmije nincsen: maga Pista is még csak diák, igaz hogy jogász, de hát azért soká lesz még belőle valami, ő pedig soha nem becsültesokra azokat a prókátor féleket, kik csak a más baja után tudnak megélni, nem a magok emberségéből a mint más tisztességes debreczeni polgár-ember.

Hanem a Juliska addig kérte anyját, addig rimánkodott hozzá, addig festette előtte Pistát a szerelem meleg ékesszólásával és szinezésével, hogy utóljára Pongor uram nem mondott mást, csak azt, hogy hát patvar vigye a dolgát annak a diáknak, meg annak az egész tüzöltő bálnak, mert hát a mint látja az volt ennek az egész dolognak az indultja*) hát ha már csakugyan bele-gabajodott ez a leány, csak azt mondja hogy tudjon vágni, meg abból a diákból is valami lesz; a mely szavakra aztán Juliska ugy összelelte, csokolta anyját, hogy az már a felével is beérte volna.

Ennek folytán megadatott az engedelem, hogy a Pista ellátogathasson néha a házhoz, természetesen csak akkor, a mikor Pongor uram maga is otthon volt; máskor pedig ne ögyelegjen az utcán, mert nem szereti ha az ő házatájékáról a szomszédok mindenfélét diskurálnak. Aztán nézzen utána Pista mihamarább, hogy valami kenyerhez juthasson, ha már csakugyan házassodni készül.

*) tájzóz e. h. kezdete: (Folyt. köv.)

traktusban levő lelkészi értekezletek által már előzetesen tárgyalott és ott sokak által nem helyeseltetett, egyhangulag megegyezés nélkül ment keresztül. Kiss A. urnak gondja volt rá, hogy a dolgoknak a legtesztetőbb színt adja; kiemelte hogy ez csak elvi jelentőségű ügyeknél kívántatik, hogy az illető küldöttek nem kénytelenek szavazni, hogy a póttag is behivatott stb. Ugyanily értelemű határozatot fogadott el, ha jól tudjuk, már korábban az érmelléki egyházmegye. De ha a debreczeni egyházmegye szó nélkül hagyta is, mi bizony nem hagyhatjuk szó nélkül az egyház érdekében az ilyen üzemeket.

Valóban megdöbbentő — habár igen természetesen — példát érjük meg korunkban a véglet-k találkozásainak. Szemecze Emil egyik oldalával független antiszemita, a másikkal a legtalálkozó ultramontan; Kiss A. ur politikai oldalával függetlenségi, egyházi oldalával a szabad véleménynyilvánításnak ellensége. Csak hogy az előbbire nem igen hallgatnak a katolikusok, míg Kiss Albertre sokan hallgatnak a Tiszántul.

Először is megjegyzést kell tennünk az ellen, hogy az ilyen kérdések lelkészi értekezletek alkalmával tárgyalatnak. A kérdés ugyanis épen olyan mélyen érdekli a világi elemet, mint a papsgát, mert világi küldöttekről is van szó; és az ilyen tárgyalásokat legalább is méltánytalan a világi elem nélkül folytatni. A lelkészi értekezleteknek tárgyat nem szabja ugyan meg a törvény, de az ilyen, az egyházalkotmányt mélyen érintő kérdések vitatása aligha tartozik szorosan oda.

Mert nézzünk csak jól szemébe a kérdésnek. Politikai életünkben a megyéknek utasítási jogát az országgyűlési követek számára eltörölték az 1884-iki törvények. Mindenkinek tudja, miért? Azért, mert a tapasztalás számtalanszor megmutatta, hogy ezen utasítások a közzónak hasznára nem voltak, a vélemény szabadságának, a tanácskozási igaz meggyőződésének és az ezekből származó minden javaknak tühretlen gátlói voltak. Most választjuk azt, a kiben bizodalunk van, de annak utasítást nem adhatunk azt vissza nem hívhatjuk Cselekszik, tanácskozik, szavaz meggyőződése szerint. Beacsületes és okos ember alig is tehet mást. Nem lehetetlen, hogy véleménye egyik-másik kérdésről változik, mert bizonyára némely dolog másként néz ki a parlamentben, mint a nyilvános a székelyhídi vendéglő, vagy a Bika ablakból látszik. De ekkor is meggyőződése szerint cselekszik. Tudja, hogy választókerülete iránt vannak köteleességei, de azt is tudja, hogy az ügyet csak igaz meggyőződés alapján szabad szolgálnia.

A nélkül, hogy az államot és egyházat a parlamentet és az egyházkerületi gyűlést össze hasonlítani akarnók, kérdezzük, hogy ez egyben nem így van-e dolog az egyházban is? Cselekszik, sőt van-e joga a traktusnak előre megkötni az általa küldött egyházkerületi gyűlési képviselőnek kezét? Hiszen a superint. gyűlés egyházalkotmányunk szerint felette áll a traktusnak, egyáltalában nem a traktusok összessége még kevésbé szavazatoszámláló gyűlés e traktusnak. — Tagjai teljes tanácskozási szabadsággal, korlátozhatatlan szavazási joggal bírnak, meggyőződésüket kimondhatják és jogaik kuforrassá akár a traktusban, akár az egyházközösségekben legyen, sem ennek, sem annak nem tartoznak számadni. Ezen jogaikban őket csak a zsar-

nokság és erőszak gátolja. Es kérdés, hogy a zarnoksnak melyik rosszabb faja, a külső erőszak-e, vagy az, a mely saját kebelünkkel fenyeget.

Képzelmük el a dolgot a gyakorlatban. Kiss A. ur a debreczeni egyházmegye espedresének a gyűlés színe előtt tett kérdésére úgy magyarázta indítványát hogy az a megszorítás csak az egyházmegyei küldöttekre vonatkozik, az espedres és egyházm. gondnokra nem. Tehát lesznek az egyházkerületi gyűlések szabadon tanácskozó és szavazó, lesznek viszont utasításokkal által esetleg törvényteleneket követnek el. Ki ellen? Nem az egyházi törvények vagy a superintendencia, hanem a traktus ellen.

Azonban a superintendenciális közgyűlés tagjainak illetlen osztályozásáról sem törvényeink, sem gyakorlatunk semmit sem tud. Teljes reményem is van, hogy egy superintendenciális gyűléstagnak lesz elég férfias bátorsága arra, hogy az ilyen véleményzabadságot korlátozó törvénytelen statutumot egyszerűen ignorálja mindaddig, míg illet az egyházi törvényhozás nem alkot és épenugyutasítja vissza az ezen alapon támasztott igényeket, mint a reversálást követelő katolikus papot. Egyházkerületi gyűléseink pedig terjesztse ki figyelmét az efféle üzemekre és ne engedje meg, hogy az autonómia és törvényes alkotmányunkkal bárkik is ilyen visszaélést kövessenek el, veszedelmzetévével azon lelkiismereti szabadságnak, mely egyházunk fennállásának most is alapköve.

De hiszen Kiss Albert ur csak az elvi jelentőségű kérdéseknél kívánja a szabad vélemény korlátozását. Valóban úgy van, ez a K. A. ur czélja és épen ebben van a veszedelem. Ha így nem volna, nem tartottam volna méltónak felszólalni.

Bizonyos ügyekben, melyek a traktusra nézve helyi vagy aktuális érdekek bírnak, adhat a traktuális gyűlés utasítást espedresnek és küldötteinek, hogy az ő álláspontját képviselje. Sőt rendszeren a dolog természeténél is az espedres és a traktuális küldöttek a superintendenciális természetes védői a traktus felfogásának, habár erre sem lehet őket törvényenél kényszeríteni, mert traktusnak felelősséggel csak az általa a maga hatáskörében eső ügyekre nézve kiküldött egyéni vagy bizottsági tartoznak. De elvi jelentőségű kérdéseknél másképpen áll a dolog. Az ilyen kérdések fontossága, kényessége, helyes felfogási, czélzerű megoldási módokait a superintendenciális közgyűlés vigyázatát, tapintatát teljes mértékben igénybe veszik s épen az ilyen kérdéseknél van szüksége arra, hogy tanácskozó és szavazó tagjai teljes véleményzabadsággal bírnak. Alig van fontos elvi kérdés, mely merav egyoldalú-ággal oldatnak meg lehelyesebben és az engedés lehet sokszor férfias, okos és szükséges, talán a gyakorlatban épen annyiszor, mint a hajthatatlan szilárd állásfoglalás. Mit fog tenni most már akár egyik, akár másik esetben az a gyűlés, a melynek tagjainak egy jó része utasítással levén ellátva, a gyűlésen szerzett jobb meggyőződése ellenére kénytelen szavazni, vagy megszökni a szavazás elől. A traktusnak egyetlen, de teljes garanciája ilyen körülmények között abban van, hogy olyan küldötteket küld, a kik bizalmát bírják; tovább menne a superintendenciális gyűlés felfogatása és a legmagasabb egyházi érdekek kockáztatása nélkül nem lehet.

De vajon micsoda okok indíthatják Kiss A. urat arra, hogy a debreczeni traktus nyakába ilyen erőszakoskodó törvényt kössön. Tárnésztesen e sorok írója Kiss A. ur szívébe nem láthat. De ismeri őt annyira, hogy jó tulajdonságaiért, bizalmáért, szíve ügyben kimutatott gyakorlati ügyessége és tevékenységéért elismeréssel viseltesék iránta. Ezen jó tulajdonok mellett azonban nagy gyengeségei is vannak. Ezen gyengeségek legnagyobbika az, hogy a tisztántuli egyházkerületbe ő hozta be a politikai korteskedés fegyvereivel való küzdélmét, a politikai gyanúsítás mintájára az egyházi gyanúsítás rendszerét. Ezen gyanúsítási rendszer a politikában sem szül állandó sikereket, de ott még inkább megengedhető fegyver, mint egyházunkban, a hol igazán nagy károkat okozott és okoz. Az ő rendszere szerint a protestáns autonómia feladták, feladják és fel fogják adni. Feladta a zsinat, feladja a konvent, fel fogják adni az egyházkerületek. Ebből folyólag olyan intézkedéseket kell tenni, korteskedéssel olyan pártot kell szervezni az egyházban, hogy ezen árulások, jogfeladások meggátoltassanak, más szóval a politikai függetlenségi párt mintájára és segédelmével egyházi függetlenségi pártot teremtteni, a mely megmentse azt a keveset, a mit a Degenfeld és Vay Miklóskók, a Révész Bálintok, a Szász Károlyok fel nem adtak. Olyan időkét élünk, hogy az ilyen gyanúsításokat sokan elhiszik. Egy ilyen autonómbiztosító szövetkezet élén állani kényelmes is, de meg a legnagyobb mértékben hálás dolog.

Ezen gyanúsítási rendszer erőszakos szellemű ömlik át a szóbanforgó határozaton is. Nyujts garanciát. hogy az autonómiát el nem árulod és az a garancia ne benned legyen (az nekünk nem elég), hanem a mi kezünkben. Személyes hitelre nem adunk semmit. Kőad le magad az autonómbiztosító szövetkezetnek, a mely egyszerűen viszonbiztosító intézet is, vagy félre az utból!

Mint hogy azonban a vélemény szabadsága olyan kincse a protestáns egyháznak, a melyről semmiféle erőszakoskodás miatt sem mond le, azt hiszem, hogy az ilyen statutumok nem fognak sok ideig virágozni és vagy a felébredő közvélemény, vagy a superintendenciális rendelkezése fogja őket megsemmisíteni.

Debreczeni löversenyek

Első nap, ápril 23.

Az idei tavaszi löversenyek nagyon elűtöttek az eddig rendezni szokott őszi löversenyektől. A megiddig unalom, egyhangúság, s lankadságnál egyéb sem élénkítette a pályát, s versenylő is alig találkozott, most egy a tribun körül mint az istállóban mozgalom s nagy elevenég volt észrevehető. A két napig tartó versenyek sikeréből átlátható a lovar egyet, hogy míg itt a tavaszi versenyeknek jövője van, addig az őszi versenyek alig mertnek fel sikert s hanyatlának.

A közönség érdeklődése is fokozott mérvben fordult az idén a versenyek felé. A páholycok az intelligencia hölgyei foglalták el, míg a tribün is szépen megtelt közönséggel. A turfon jelen voltak közt ott látuk: gr. Degenfeld József, Hajdu megye főispánja, gr. Henneberg cs. k. tábornok, br. Podmanický Géza, br. Bánffy György, Bobori György alez-

redes, Harkányi Andor, br. Sennyei István, Gausay Albert, Zoltán Sándor, stb. urakat. A páholycok díszes hölgyközönségben jelen voltak: gr. Degenfeld Józsefné, Bobory Györgyné, Lónyai Sándorné, Kornis grófné, Kállay Gusztávné, Varga Károlyné, Muraközy Lászlóné, grótf. Telesi Sándorné, Ormódi Lajosné, Zádor Lajosné, Vecsei Imréné, Csanak Józsefné, Mandel Jakabné (Derecske), Mandel Mihályné (Uj-Marja) Szakszai Szabó József, gr. Betlen Sarolta urókné, továbbá: Gerzson Kata Szabó Emma, Kállay Clarisse Varga Vilma, Csanády nővérek, Mandel Vilma (Derecske) stb. kisasszonyok.

Az akadályversenyt egy kis kellemetlenség zavarta meg. Reimer William huszár kapitány ur, a mint Bujdos lovával ugratott, lovasból együtt egy akadály árokban bukott Nagyobb baja nem történt.

A versenyek eredmények következő: I. Eladó verseny. 800 frank. Debreczen város díja. Tav. 1600 méter. Reimer William huszárkapitány Kruzsneserje első, két hoszszal könnyű, második Sennyei István Héja nevű versenylóva.

II. Vadászlovak sikversenye. 1000 frank Allamdíj. Tav. 2000 méter, Magyar Kossa Ödön Ebbaja küzdel után egy hoszszal biztosan első. Harkányi Andor Lidérese második.

III. A k a d á l y v e r s e n y. Hölgyek tiszteletdíja és 400 frank. Tav. 3200 méter. Harkányi Andor Didója kanterben három hoszszal első. Bobory György Dandyja második.

IV. A k a d á l y v e r s e n y 800 frank. Allamdíj. Tav. 400 méter, Harkányi János „Bleib Tren”-ja egyedül járja.

A versenyeknek vége fél hat órája lett. Második nap, ápr. 24.

Az idő talán még jobban kedvezett, mint előző nap. A nap tikkasztó hevét enyhítette a vékony felhő réteg, melyből azonban eső nem permetezett, pedig igen üdvös lett volna ez is a tüdőillő por ellensúlyozására.

Közönség még nagyobb számmal jelent meg, s élénk figyelemmel kísérte az érdekes versenyeket.

Az eredmények következő. I. Paripa verseny. 600 franc. Egyleti díj. Tav. 1400 méter. 7 ló futott. Harkányi János „Didó”-ja lett első, könnyűen két ló hoszszal. Bobory György elezredes „Dandy”-ja Kottas husz. haduagy által lovagolva jó második lett.

II. Eladó verseny. 1000 franc. Allamdíj. Tav. 1600 méter. 5 ló futott. Magyar Kossa Ödön „Ebbá”-ja ismét egy hoszszal elvitte a díjat a Harkányi János „Lidércz”-e elől. 1000 forint kikiáltási árával nem talált evőt.

III. Eladó akadályverseny. 1000 franc. Egyleti díj. 3200 méter. 4 ló futott, Első lett Bobory György „Verneni”-je öt hoszszal. Második Reimer William „Bujdos”-ja. A nyertő ló vevőre nem talált.

IV. Nagy akadályverseny. 1200 franc. Allamdíj: 4800 méter. A futamból Valkover lett. Harkányi János Bleibteuja a díj felét élvitte.

V. Mezei gazdák versenye. Öt ló futott. Farkas Albert Minierje első, Muraközy Gábor Bátorja második, Mezei János M a k s i j a harmadik, Elkán Nándor Tigrise nyegedik lett.

E józú jelenetekben gazdag futtatás után, a tavaszi versenyek befejeztettek.

A himlő oltásról.

(Orvosi értekezés)

Írta: Dr. Zelizy Dániel.

(Folytatás)

En a magam részéről nem így vélekedem, hanem még azt is helyesnek tartom, hogy a multnak ezen eméket megbírálás alá vegyük s ha arra érdemes, igazságos bíráló módjára méltassuk is. — Mindenekelőtt még figyelembe kell azt vennünk, hogy a hólyagos himlő részéről a 11-ik századtól a 18-dikig mit állott ki Európa időnkénti népe?

Amióta ezt a járványos betegséget a hazatérő keresztes vitézek szétárcolták Európában, azóta az egyebet se csinált ezen a világrészen, mint hogy, mikor a feltételek nekik kedveztek, el-elborította hol egyik, hol másik országot, egy-egy helyről addig el nem távozott, míg mindenkit, a kinek csak azon idő szerint hajlama volt e betegségre, meg nem keresett. A betegek közül néha nagy kegyelme-sen csak 15 percentet sepezt el, de máskor már 60, sőt 70 percentet is. Azok közt pedig, a kik még egyszer visszatérhettek az életbe, ki vak, ki süket, ki bésza, ki meg tompult elméjű maradt.

Ha egy-egy vidék felett kitombolta magát ez a zivatar, azt reméhatték a megsyngyargott emberek, hogy végképen megmenekültek tőle. De nem így volt ám. Mert a nagyobb városokban a himlőnek magya soha sem szakadt s ebből az elfelejtett észre nem vett magból csakhamar kikelt újra s itt is ott is előttermett a halálos veszedelem. Így aztán a pettistől is meg-meglátogatott középkori és ujkori századokban azt se tudták az emberek hogy melyik csapástól féljenek jobban. Egyik rémületből a másikba estek s ha egyéb bajok nem lett volna is, szenvedtek ottól a kettőtől sok eleget. Ily szomorú helyzetben, hogy ne ragadták volna meg az alkalmat, mely leg-

alább az egyik baj ellen ígért oltalmat. S vajjon nehezen érthető-e ezek szerint, hogy a Lady Worthy Montague ujtása nem csak Angliában, hanem több más országban is gyorsan népszerűvé vált? Es vajjon lehet-e a régen elporladozott urnó hamvait másképen tekinteni, mint emberbaráti ügy bátor kezdeményezőjének s diádalmis hősnőjének hamvait?

Az emberhimlővel való oltás általános megfigyelés és megbeszélés tárgyává tette az önvédelem ez ügyét mind Angliában mind pedig Németországban rebesgetni, hogy a kik himlős tehénektől egy vagy két himlő pattanást kaptak, azokon az emberi himlő járvány idején sem fog.

Angliában is két orvos, kik 1765-ben felkerestek egyháznál, a tehéneket való bánásközben magát himlővel véletlenül beoltott embert s ezeket ember-himlő anyagával is beoltották s bámulva tapasztalták, hogy ezeknél az ember himlővel véghezvitt oltás nem sikerül.

A vidéki észlelő orvosok tudósították is erről a meglepő eredményről a londoni orvosokat, de ott ezt a dolgot semmibe sem vették, mert talán a mult században olyan volt a divat Angliában, — hogy a fővárosban kívül nagy jelentőségű dolgot mivelni nem lehetett.

Holsteinban is egyes családok hagyományos ismerete volt az ember-himlő ellen s ezen hagyományos hit vagy tudat nyomán elundulva. 1691-ben egy Plett nevű iskola mester három fiut tehén himlővel be is oltatott.

Skóciában — melynek egyik megyéjében Gloucestershireben 1749-be született Jenner, — szintén el volt terjedve a nép közt a tehénhimlő védő erejéről szóló homályos tudomány.

Ezt a meunde-mondán alapuló állítást akarta kiismerni Jenner, midőn az 1770 es

években, 1776-ban vagy némelyek szerint 1779-ben, kutatásaihoz fogott. Már az 1780 as években közölte is tapasztalatainak kedvező eredményét más orvosokkal. De arra a bátor lépésre, hogy tehén-himlővel karóll-karra oltson, csak 20—25 évi tanulmány után 1796 ban május 14-én vállalkozott. Két évvel később, egy mint 1798-ban, nyomtatásban tette közhírré Jenner igaz meggyőződését, az utókor elfogulatlan ítélete szerint nagy felfedezését.

A nagy felfedezés sorsának története ismerős vonásokból áll. A dolog maga és híre először rossz vért csinált mint olyanoknál, a kik a tehénhimlő oltás hasznát fel nem felejték és azon kezdtek, hogy ellentmondtak. De aztán úgy jártak, mint egyik-másik kiváló orvos, például Pearton és Woodville, hogy előbb nem hittek a himlő-oltás hasznosságában, s csak azért is 400 tehén-himlővel beoltatott emberhimlővel is beoltottak és miután a 400 közül erőnek erejével sem lehetett egyetlen egyet se himlőssé tenni: megadták magukat s hitetlenekből fanatikus igazhívőké váltak.

Jennernek, a falusi dokornak, az angol parlament is igazat adott, amennyiben a 24000 font sterlinget, mint a himlő ellen alkalmazandó védő szer feltalálójának kitűzött díjat, neki kiadai rendelte, azonkívül Londonban 1799-ben nyilvános oltó-intézetet állítottak fel, ennek a vezetését Jennerre bízta s csakhamar elterjedt a tehénhimlővel való oltás Német-Francia, Spanyol, Olaszországban és több más európai országban is.

Nálunk a híres Bene Ferencz 1801-ben oltott először, kit nyomban követett Budapestén Cseh-Szombati Sámuel és követtek a haza külsővidéki vidéken többen.

Néhéz volna ezt a tüzet, és lelkesedést leírni, amelyvel a Jenner találmányát fogadtatották Európában, sőt európaiak még Ázsiában is.

Es igen érdekes, hogy Pearson, a volt antivaccinator mint Saulból lett Pál apostol küldözgette ugyancsak fonalon az oltó anyagot Angliából Bécsbe de Corro szintén igen buzgó vaccinátornak, ki az után tovább küldte az ő saját gyermekein termelni kezdett oltó anyagot Konstantinápolyba, Bagdadba. Sőt küldött Pearson még Chinába is himlő-oltó anyagot, ugy tetszik, azon éles, előrelátó számítással, hogy hadd keveskedjék a tehénhimlő oltás segélyével az emberi himlő épen Chinában, a hol ennek a veszedelemnek a böcsőjét szüntegy gyanítják ma is, és gyanították a mult században, mint Indiában. Es a kérdés fontosságát Chinában csakugyan belátta a chinai falak közt berakkozó élő kormány, s az oltó anyag forgalmát karóll-karra való oltás által csakugyan meg is indította, még pedig oly cim alatt, a melyből az utolsó ember is megérthete hogy a tehénhimlő oltás chinai találmány.

A német földön Európában olyan emberek buzgólkodtak a tehénhimlő oltás meghonosítása ügyében, mint Hufeland, Heim, Somering, Reil, Hahnemann, Bemmer, Stiglitz, kik közül Hufeland és Hahnemann még mai napig is ismert nevék. (Hufeland írta több műve közt a „Makrobiotikát vagy az élet meghosszabbításáról való tudományt”, Hahnemann pedig a homeopathia megeremtoje.)

Bremmer Berlinben himlő-oltó intézetet állított fel, melyben az ő felügyelete alatt 1802 ben Poroszországból 400,000 embert oltatott be. Azonban pedig Konstantinápolyban 60,000 embert oltatott be, kik közül egy sem esett az akkor tájban Konstantinápolyban sürün uralkodott himlő járványok alatt hólyagos himlőbe.

(Vége köv.)

Károly u polgármes ajánljuk kámb, mi téneti is

— E más helye lal megiro Protestán lasrt, czás megye az egyházmé lésre küld kérdésekn megállapo a ezek l talunk e k közó közle sebb orga

— U lyam. A r miniszter a kelt ren tizti tanfó renöz, Em Géza, Nag ruzs Ferenc jus 5-én a dár paranc hatnak. Fe igazolvány hivatalos d jegyzőnél

— El rosi tanács ti n k a ki re hajdudor

— U ben. A hel kereskedő is egy új sző vénytársula tartotta ala vendéglőjéb jelent meg vetkezőleg; I g a z g a t Lajos 170, 157, Kondó Renő József czy Gedeon logh István meny Mór lacek János Várady Fer László 53, Felügye Szűcs Kalm nyász Józ k u l: Balog ver Ignác 2

— H A hittanhall tanulmányai ran szokott egylete javár hó 14-én u Mérczius 23. záré estélye emlékezésnek s látták a d részéről nyil telen jó kedv garantirozva vezetett nyár

— E mellőben a s keltől azon munkálai, ho lisa ez lesz, a hittanhall rülni fog meg hívők pár ne szőveggel: A hallgatói sege hó 14. a nag jalist tartanak tisztelettel m taki Sándor a Veress Bálint nőr, Báthory dár, Csányi K László, Kajár Kassai Béla, Szabolcska M Szolnoky Ger zsef, Tóth I hay Lajos zottsági tagok ként 1 frt, cse pesey, Zádor é a pénztárnál. Felülfizetéseke fogad s hirlapj izléses meghív csönöz a közé Kálvin pecsét zolja, egy kart Istennek ajánlj mator szavait mon couer en az Urnak aján mény, szeretet a szív a szeret Pál szerint am gyobbika, képv Mint halljuk, Sándor énektar mertevü Szi b

Napi hírek.

— Mai tárcánkat, melyet A bra y Károly ur, Hódmezővásárhely sz. kir. város polgármestere lapunk számára írott, különösen ajánljuk olvasóink figyelmébe, annyival inkább, mivel e beszély szereplői helybeli történeti személyek.

— Reakció az egyházban. Lapunk más helyén G. K. aláírással egy, ügyes tollal megírt cikket közlünk a „Debreczeni Protestáns Lap” után. E cikk hatalmas válságot, csúfolatot képez a debreczeni egyház megnevezésére, mely szerint az egyházmegyének az egyházkerületi közgyűlésre küldött képviselői az elvi jelentőségű kérdéseknél tartoznak a traktus többségének megállapodásához tartani magokat, de felelet a cikk lapjáról a „Debreczeni”-nek általunk e közgyűlésről írott tudósításra vonatkozó közleményére is; felelet a legilletékesebb organumtól.

— A májusi népfelkelési tisztai tanfolyam. A nagyméltóságú m. kir. honvédelmi miniszter úrnak 1887. április 21-én 13 974 sz. a. kelt rendeletével a további népfelkelési tisztai tanfolyamra kijelöltettek Borbély Ferenc, Ember István, Suhajda József, Kepes Géza, Nagy Sándor Gebauer Károly, Borzós Ferenc és Fuchs Jakab kik a f. é. május 5-én a m. kir. 3-ik honvéd gyalog feldandár parancsnokságnál a tanfolyamra bevonulhatnak. Felhívatnak tehát nevezettek, hogy igazolványaiknak átvétele végett a délelőtti hivatalos órák alatt Zöld Mihály városi aljegyzőnél május 5-ig jelentkezzenek.

— Eljegyzés. Csáky Gergely volt városi tanácsnok kedves leányát Kati nék a kissasszonyt eljegyezte Mócz Endre hajdudorogi földbirtokos.

— Új részvénytársaság Debreczenben. A helybeli vendéglősök, továbbá néhány kereskedő és más társadalmi állású polgár egy új szodavizgyár felállítását végett részvénytársulatot alakítottak, mely szombaton tartotta alakuló közgyűlését a Vilmos Lajos vendéglőjében. A közgyűlésen 92 részvényes jelent meg 225 részvényvel. A társulat következőleg alakult meg; megválasztottak: Igazgatósági tagokul Vilmos Lajos 170, Hajdu Gyula 165, Torday Gábor 157, Kondor Lajos 149, Benedek Árpád 149, Renó József 143, Borsányi Viktor 133, Dóczy Gedeon 103, Kronauer Gyula 95, Balogh István 85, Lisztes János 39, Dr. Kemény Mór 71, Boronyás József 71, Szedlacek János 68 szavazattal. Póttagokul: Várady Ferenc 64, Vadou Sándor 62, Papp László 53, Szalay István 44 szavazattal. Felügyelő bizottsági tagokul: Szűcs Kálmán 122, Dr. Sik János 98, Boronyás József 60 szavazattal. Póttagokul: Balogh István 26, Törő Imre 24, Bouver Ignác 23 szavazattal.

— Hittanszéki akadémia majlisa. A hittanhallgató ifjúság, mely komoly szaktanulmányai mellett társadalmi téren is gyakran szokott életjelét adni magáról, segélyző egylete javára a Dobos-féle pavilonban május hó 14-én nyári táncvizsgát rendez. — Március 23. a hittanhallgatók colonjának záró estélye nem oly rég volt, hogy reá ne emlékezzenek olvasóink, kik ott jelen voltak s látták a derék ifjak iránt előkelő körünk részéről nyilvánuló élénk érdeklődést a fesztelen jó kedvet, mely az estélyenélőlt, garantirozva lathaták e már akkor tervezett nyári táncvizsga sikerét is, mit különben a rendezőség odaadó ügybuzgalma mellett azon körülmény is hatályosan fog munkálni, hogy a szezonnak első elite-majlisa ez lesz, s hogyha egyáltalán valaminek, a hittanhallgatók egyesített imájának sikerülni fog megtörni Bonifác hatalmát. A meghívók par nap alatt szétküldetnek következő szöveggel: A debreczeni hittanszéki akadémia hallgatói segélyző egyletük javára 1887. május hó 14. a nagyerdő vígadóban zártkörű majlislit tartanak s reá czimzett és családját tisztelettel meghívják: Sassa Béla elnök, Patkai Sándor alelnök, Papp Gusztáv jegyző, Veres Bálint pénztárnok, Szabó János ellenőr, Báthory Gábor, Botyán Pál, Csák Aladár, Csáky Benő, Gulya György, Harangi László, Kajári Ferenc, Karácsony Imre, Kassai Béla, Kövendi Dénes, Szabó Imre, Szabolcska Mihály, Szentgyörgyi Kálmán, Szolnoky Gerzon, Tabajdi József, Técsy József, Tóth István, Tóth Benedek, Zoltay Lajos, Vékony Sándor bizottsági tagok. — Belépti jegy személyenként 1 frt, családjegy 3 frt. Jegyek a Szepessy, Zádor és Beke urak üzletében s este a pénztárnál válthatók. Kezdeté 8 órakor. Felülfizetéseket a jótékony célra köszönettel fogad s hirlapilag nyugtáz a rendezőség. Az izléses meghívóknak sajátzerű jellegű kölcsönöz a közepe latható viszonyos, mely Kálvin pecsétgyűrűjének emblémáját ábrázolja, egy kart, mely egy szivet tart s azt Istennek ajánlja, illusztrálva a nagy reformátor szavait: — „An Seigneur j'immole mon coeur en sacrifice. (Szívemet áldozatul az Urnak ajánlom.) Körülte az áll: „hit, remény, szeretet” Epen talál a jelképhez, mert a szív a szeretet dramatizálja, a mely mint Pál szerint amaz eszmeháromasznak legnagyobbika, képviselheti a másik kettőt is. Mint halljuk, a majlisl érdekét Mácsay Sándor énektanár és a tornaból már ismerteaevű Szabó János esküdt felügyelő urak-

nak új zeneszerzeményei is nagyban felelősek.

— Hangverseny május 7-én. A helybeli ág. h. evang. elemi iskola alapja javára a jövő hó elején nagy hangverseny fog tartatni. Egyes műkedvelő magán énekesnőkön kívül e hangversenyen közre fognak működni: egy helybeli urnókból álló nő kar, kedvelt dalárdák, a Czapek karmester vezette alatt álló katonai zenekar stb. Lesz humorisztikus felolvasás is helybeli ösmert fiatal íróktól, továbbá egy felvonásos rövid vígjáték, a melyben szintársulatunk általános kedvelt tagja Békésy Rozsák a. fog játszani. A hangverseny a közönség várhatóanagszámára való tekintettel valószínűleg a színházban fog megtartatni. A női kar betanítását Mándoki Béláné urhölgy volt szíves elvállalni. E kulturális czélt előmozdító hangversenyre, a melynek műsorozatát legközelebb hozzuk, előre is felhívjuk a n. é. közönség figyelmét.

— A debreczeni m. kir. fővármihatalnál folyó évi Május 1-től a hivatalos órák reggeli 8 órától délutáni 2 óráig tartatnak.

— A magyar ev. ref. egyház névtára. Tóth Sámuel debreczeni hittanár s egyházker. főjegyző szerkesztése mellett és az egyetemes konvent megbízásából hasznos munka jelent meg. Címe: „A magyarországi ev. ref. egyház egyetemes névtára az 1886. évre.” A 459 oldalra terjedő kötet rendkívül érdekes és sokkal többet nyújt, mint a mennyit a közönséges sematizmusok tarlasmazni szoktak. Fővonalasban közli az egyes egyházkerületek történetét, az eddigi püspökök és főgondnokok névsorával, valamint a mostani egyházkerületi tisztviselők, bizottságok tagjaival a különböző álapotával stb. Közli továbbá minden egyház keletkezési évét, a lélekszámot, a község vagyoni viszonyait, a lelkészek, tanítók, kántorok nevét, az iskoláigyre vonatkozó adatokat, a többi felekezetteliek számát a községben stb. Igen értékes adatok vannak benne a fő-, közép- és leánynevelő intézetekről, a missió-ügyről s sok másról is. A becses és közhasznú munka teljes elismerést érdemel, s nagyon kívánatos, hogy több hazai egyházaink hasonló, részletes sematizmust tegyenek közzé a maguk viszonyairól. Terjedelmes helység- s névnyévtár könyviti meg a könyv használatát, mely Hornyánszky Viktor akadémiái könyvkereskedésében jelent meg. Ara kötve 4 frt.

— Dohánybevéltási árak. A kir. kincstár részére termelendő dohány bevéltási ára 1887/88/80. évekre a pénzügyminiszter által következőleg állapítatott meg: I. Szivarburlevél I. osztályu 52 frt, II. osztályu 44 frt, III. osztályu 38 frt, 2. Közönséges levelek, válogatott 32 frt és 29 frt. I. osztályu 23 frt 50 kr, II. osztályu 17 frt 50 kr, III. osztályu 12 frt. 3. Kerti levelek: I. osztályu 34 frt, II. osztályu 25 frt, III. osztályu 16 frt. 4. Kapadohány levelek: I. osztályu 28 frt, II. osztályu 20 frt, III. osztályu 12 frt. 5. Kihányás 8, kacs 6 frt, csomózatlan levél (tisztá morzsalék) 6 forint 100 kilogrammon kint.

— Személyi hírek. Henneberg honvédlóvassági altábornagy, a honvéd lovasság felügyelője pénteken városunkba érkezett s itt szombaton a népfelkelési tisztai tanfolyam hallgatói felett szemlét tartott. — Csávolszky Lajos orsz. képviselő tegnap városunkban időzött a debreczeni f. abonyi vasút építése ügyében.

— Tüzek. A debreczeni gazd. tanintézet pallagi telepén szombaton este 9 óra tájban eddig ismeretlen okból egy szalma kazal a csűr mellett kigyuladt s le is égett. A tüzet anélkül hogy tovább terjedt volna, sikerült eloltani. A városból három fogaton 15 türelő vonult ki Publig Ernő főparancsnok helyettes vezetése alatt. A kár mintegy 100 forint.

— Tisztelgések. Ritter István, alezredesnél a 3. honvéd gyalogféldandár új parancsnokánál tegnap tisztelgett, először az idegen honvéd gyalog feldandár, azután pedig a 3. gyalog féldandáról alakított tanzászóalj tisztikara abból az alkalomból, hogy az új parancsnok állomását elfoglalta.

— Öngyilkosság. Szombaton a czegeledutcaik temetőben egy akasztott emberre találtak. Ki léte ismeretlen. A jelek oda mutatnak, hogy itt öngyilkosság forog fenn. — Foglalkozásra nézve az iparos osztályhoz tartozónak látszik.

— Telefon hálózat Debreczenben. A m. kir. közm. s közl. ügyi miniszterium Dr. Balkányi Miklós, Feichl Károly és Lövyi Armia helybeli lakosoknak engedélyt adott, hogy Debreczen sz. kir. város területén közhasználatu távbeszélő (telefon) állomásokat s ezek összeköttetésére szolgáló hálózatot létesíthessenek. Az engedély okmány másolata is leérkezett a városi tanácshoz. — A tanács pedig felhívta az engedélyeseket, hogy az engedélyokmány értelmében a vezeték első irányának megállapítását a városi tanácsnak, az előfizetők neveit pedig a rendőrfőkapitányságnak előre bejelentésük. Az engedély a telefon felállítására és üzemeltetésére keltétől számított 20 évi tartamra s csakis az engedélyesekre szól. — Az engedély a keltétől számított egy év lejára előtt egy központi s legalább 19 beszélő állomás megnyitásával érvényesítendő. Távbeszélő gépekül a Vecsey István féle mikro-telefonok állapítatnak meg. — Előfizetőkül elfogadhatók: kifogás alá nem eső magán egyének, testületek, vagy ugyanazon háznak e célra összeállított több-

lakója együttesen. Az előfizetési díjaknak egyformának kell lenni. Magánosok számára az előfizetési díj tekintet nélkül a távolságra, a város területére egyformán, havonta hat forintban állapítatik meg. A rendes előfizetési díj leszállításának csak hatóságokkal, közintézetekkel szemben van helye. Ezek 5% díjmérséklésben részesülnek.

— Rác Károly zenekara ma este Vilmos Lajos sörösarnokában zeneestélyt rendez, mely alkalommal sok új betanult zeneművet, azok között a „Mikádo”-t is, fog előadni.

— Helyreigazítás. Szombati számunkban „Új pálinka üzlet” czimmel egy hirdetés jelent meg, mely tévesen jelent meg mert tévesen „Berger Mór” aláírással volt ellátva. Lapunk mai számának hirdetései között is található ugyanazon hirdetés a helyes Berger Mór aláírással; felhívjuk olvasóink b. figyelmét.

S z i n h á z.

Szombaton este Valentin Lajos jutalomjátéka köztette le a közönség figyelmét, s fokozta érdeklődését. A minden részében meglett színház mindanyiszor visszahangzott az élénk tapsoktól, valahányszor a közszereplőben álló igazgatója a társulatnak a lámpák előtt megjelent.

S ha valaki van, úgy ő az ki busásan megérdemli a közönség zajos tüntetését. Mint az igazgatóság feje buzgalmával, lelkiismeretes igyekezetével míg társai előtt köztiszteltet vitott ki magának, a színiügyi bizottság előtt is oly embernek ismertetett el, kire bátran rá merték bízni a debreczeni színház vezetését. Mint színész pedig, míg a teljes elismerés hangján kell írunk róla, tehetségeit a közönség is teljes mértékben méltányolja.

Szombaton Nanki-Poo szerepében igen ügyesen mozgott, s bizony a szereplők közül is sajátíthatna el egynémelyik a kollemból, melyet különösen legyezőjátékában élvezhetünk.

Az előadás kissé vonatottan ment. Az irapiroztaleginkább az előadók, hogy a Pálmai Ilka asszony is jelen volt ki első emeleti pályájában a közönség figyelmének központja volt.

Tegnap Pálmai Ilka asszony, a népszínház bájos divánjának első vendég felléptével adatott a „Nőmanczipatió.” A kedves vendég művésznő szombaton este érkezett városunkba; az indóháznál a társulat részéről Zilahy Gyula fogadta, s nagy közönség. Még az este végig nézte az előadást, s tegnapi játékán meglátszott a jókedv, melylyel a közönség folytonos tüntetését viszonozta.

Flóra szerepében előjövő jelenség volt Pálmai Ilka. Hódított, nem csak tolettejei és játékaival, hanem már pusztá megjelenésével is.

A második felvonás végjelését kitérő tapsviharral fogadta a közönség. A taps nem is szűnt meg addig, míg elragadó jókedvvel újra el nem tánczolta a ropogó csárdást. Az előadás különben sikerült volt. A tapsokból leginkább Rónaszékinek jutott Pálmai mellett. Locsarekné Fruzinája, Dobó alakítása sem tévesztették el hatásukat.

A Pálmai pajzán szilajkodása pedig oly ellenállhatlan varázsszal hatott, mintha egy valóságos kis eleven ördög tánczolta volna előttünk a villy-tánczot. Egyszóval: ő közönségünket most is elragadta.

Ma „Riprip”-ben komolyabb oldalról fogja bemutatni tehetségét, míg holnap a „Mikádo” leghíresebb, legkedvesebb Jummájában gyönyörködhetünk.

„A mikádo” utolsó előadása holnap lesz Pálmai Ilka vendégszereglésével. Szerdán reggel már vonatra teszik a népszínház fényes díszleteit, mert a „mikádo” a fővárosban kerül színre pénteken.

A színésznek városunk már nem egy tehetséges tagot adunk szülöttel közül; most újabbán ismét egy jeles helybeli születésű ifjú színész előhaladásáról adhatunk hírt. Mint a nagybecsereki, lapokban olvasuk az ottani közönségnek egyik kedvence

Molnárné Ercesey Etel. A „Felső Klári” egyik nagyobb szerepében feltűnő tehetséget árult el, s jövője elé nagy várakozással tekintenek.

E Kovács Gyula a kitűnő művész most Aradon vendég szerepel. Az ottani lapok azt írják, hogy soha a színház még oly szégyenteljesen üres nem volt, mint a vendégjátékok alatt. Vajjon Krecsányinál is a „szegényes, kises” társulat-e az oka?

Legújabb.

A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai.

ESZTERGOM, április 25. Bende besz. terczebányai püspök fölszentelése tegnap ment végbe fényes ünnepélyes szertartással, melyben a herceg primás pontifikált.

PÁRIS, április 25. A német ügyvivő felolvassa a külügyérnek Bismarck táviratát, melyben utóbbi kijelenti, hogy Schnaebelet szabadon bocsátják, ha területért történt. — A Schnaebele ügyére vonatkozó üggyiratok, melyek Berlinbe küldettek, — Gausch német biztos leveleit tartalmazza, melyekben Schnaebelet felhívja a vele való találkozásra, Schnaebele akkor fogott el, mikor e légyottra ment. Herbettema közlendi a német kormányval.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ

Kedden, április 25.
Pálmai Ilka utolsó felléptéül
Ez idényben utolszor:
A Mikádo.
Operette 2 szakaszban.
Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Új 50 literes pálinka üzlet.

Van szerencsém a helybeli és vidéki t. cz. gazdálkodó és iparos urakat, kiknek munkásaik és saját részökre nagyobb pálinka szükségletük van, értesíteni, hogy itt helyben

Hatvan-utca 1536. sz. a.
Reich H. és társa urak házában

pálinka kereskedést

nyitottam, hol is 50 literes és nagyobb hordókban

seprő, törkö, szilva és finomított tengeri pálinkával

a legjobb minőségben, a legmérsékeltébb árban szolgálók.

A hordókat betét mellett kölcsönzöm.

Mivel a nagy forgalomra fektetem a főszület, igyekezem az árakat minél jutányosabban felszámítani, azonban megjegyzem, hogy miután a regálejog csonkítása nem célozom, 50 literen aóli mennyiséget senkinek és semmi körülmények között nem adok.

Tisztelettel
BERGER MÓR
Hatvan-utca 1536. sz. a. terményvásár közelében.

Lakhely változás.

Van szerencsém a nagyrédmű közönségnek becses tudására hozni, miszerint Burgondia utca 42-ik szám alatti lakásomat e folyó évi május hó 1-től kezdve Nagyvárad utca 2122 számú üz. BERNÁTHNÉ Ö nagysága házába tettem át. A tavaszi idény alkalmával ajánlom magamat mindenféle építkezési és

szoba festésekre, mázolásokra és tapetirózássokra

a legújabb fővárosi minták szerint.

Vidéki és helybeli megrendeléseket a lehető legrövidebb idő és mindenkori a legméltányosabb árszámítás mellett teljesítek. Nagyrabesült megbízásait tisztelettel kérve — vagyok.

Debreczenben, 1887. április hóban.

Horváth András
szobafestő.

TURAI FARKAS

Felkértek mindazon ház és földtulajdonosok, kiknek házak vagy földjük eladó, vagy haszonbérbe kiadó azokat az intézetben előjegyezteni sziveskedjenek. A közvetítés a legmérsékeltbb díjak mellett eszközöltetik.	Helybeli és vidéki bármiféle részvények vételnek s eladatnak. — Megjegyzendő, hogy jelenleg is vannak eladók 8% tiszta jövedelem mellett	Közeli tanyáról naponta friss tej kapható. — Házhoz szállítva télen 10 kr, nyáron 8 kr. literenként.	Több vendéglő és kávéház helyiség kiadó vagy eladó.
Eladó egy jókarban levő ház, — jelenleg 8% jövedelmez.	Igen jó karban lévő biliárd asztal 16 dákó, 24 labdával továbbá igen jó minőségű mindenféle kávéházi edények, üvegek s. a. t. eladók. — Tudakozódhatni felőle a Turay féle intézetben.	Terebesi határban 300 hold föld, 50 hold erdővel együtt kiadó.	8 nyilas homok föld közel a városhoz — épületekkel együtt eladó.
Egy magános udvar lakostálya üzlethelyiségnek is alkalmas — kiadó.	„Férjhez menendő leányok figyelmébe“. Több tisztességes kereskedő és iparos ifjak — rendszeres állás és vagyonnal, jó családból nőstüni, óhajtanak. — Bővebbet a Turay féle intézetben.	5 cat. hold luczernás közel a városhoz kiadó.	„Német leányok“ közvetlen a szepesség-ről megrendelhetők, az uti költség távolság után vasuti árszabály szerint állapítatik meg.
Egy zongora eladó.	Kiváló minőségű sárga-dinnye-mag kapható a Turay féle intézetben.	Érsemjéni határban 800 hold föld gazdasági épületekkel, dohány engedéllyel keltett hat évre kiadó.	Kereskedő segédek, kertészek és gazdasági hivatalnokok elhelyeztetnek.
7 1/2 nyilas ondódi föld eladó.		Bolti felszerelvény 30—40 fiókos állvány eladó.	„Több Debreczeni Takarékpénztári részvény és gözmalmi részvény eladói
Egy függő lámpa eladó. —		Egy pékhelyiség kiadó.	

Ilyenmü apró hirdetések 25—50 kr-ért nagyobbak pedig aránylag a legolcsóbb díjak mellett felvételnek TURAY FARKAS közvetítő és tudakozóintézetében, Miklós-utca sarkán a megyeházzal szemben. Ugyanott mindkét nembeli, jó bizonyítványokkal ellátott családok megrendelhetők.

Napernyők feltűnő olcsó árak mellett

Bosznay J. Debreczenben.

Előnyös bevásárlás folytán raktáromon nagy mennyiségben lévő Tavaszi és Nyári

czikkeket, feltűnő olcsó árak mellett ajánlom.

Különös figyelemre méltók.

Egyszín Tavaszi szövetek	duplaszélés	Mtr.	32.
Egysz és mintázat Foulle	"	"	43.
Egyszín CREPPE és BEIGE szövetek	"	"	64.
FEKETE és SZINES TERNOK	"	"	45. feljebb
Mintázat és Borduros csallók és Cretonok	"	"	18.

Minden nemű BÁRSONY, SURAH, és GYÖNGY DISZEK.

SELYEM PAPANOK minden színben 10-frtől feljebb.
FUTÓ SZONYEGEK 15 krtól feljebb.

nagy választékban Butor kelmék és csipke függönyök
Vidékre kívánatra minták bérmentve küldetnek.

Leszállított árakban Férfi és Női teherneműk

Férfi öltönyre gyapjú és mosó kelmék

Új kárpitos műhelyt

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy helyben Széchenyi-utczán

kárpitos műhelyt

rendeztem be, a hol is e szakmában vágóg bármiféle munkát a legnagyobb kivitelben, jutányos árak felszámítása mellett és leggyorsabban eszközöltetnek.

Elvállalok továbbá szobaszönyegezést, ezeknek nyáron általi gondviselését.

Költözködés alkalmával csomagolást és helyben költözködést saját butor szállító kocsijaimmal személyes felelősség mellett jutányosan eszközölök. A kárpitos műhely saját vezetésem alatt áll.

A n. é. közönség nagyrabecsült bizalmát kiérdemelni mindig főtörekvésem leendő. Hausdorf ablakfaredő és Jalousie gyárat képviselem. Minták nálam megtekinthetők. Magamat becses pártfogásokba ajánlva vagyok tisztelttel

Vági Sámuel
kárpitos és diszítő.

A legszebb ékszerek

legdusabb választékban kaphatók.

Löfkovits Arthur és Társa Órás és Ékszerésznél

Debreczen, Főpiacz, a posta tőszomszédságában

a következő rendkívül olcsó árakon:

Egy fedelű ezüst cylinder óra 1 évi jótállással 8 frt s feljebb	Borított férfi rem. ancre 3 arany fedél 60 frt s feljebb	Valódi gyémant „függő divatos 12 frt s feljebb
" " nickl remontoir " " 8 " "	Legújabb percze ugró arany rem. 80 " "	" " brilliant " " " 20 " "
" " női " " " 9 " "	Borított " " " " " 100 " "	Legújabb ezüst aranyozott „Moretti“ karék 4 " "
" " ezüst " " " 14 " "	14 napig járó 1 m. hosszú ingaóra 14 " "	" " „Moretti“ broche 4 " "
" " férfi " " " 12 " "	" " " " ütő " 18 " "	" " " " férfi tü 2 " "
Borított " " " " " 16 " "	" " " " hosszú " 16 " "	" " " " pecsétnyomó 5 " "
" " " " " " 18 " "	" " " " ütő " 20 " "	" " " " óralánc 10 " "
" " " " " " 30 " "	" " " " 30 cm. " 18 " "	Ujdonságok ezüst brocheokban drbja 2 " "
" " " " " " 40 " "	" " " " ütő " 22 " "	" " " " karékban " 2 " "
Egy fedelű " " " " " 30 " "	" " " " 1/4 sismétlő 35 " "	" " " " lánczkarékban " 3 " "
Legújabb percze ugró ezüst óra 35 " "	Csinos kis 4 szögű ébresztő óra jótállással 4 " "	Finom arany női kereszt 4 " "
Kivágot arany szegélyű női remon. 14 " "	Amerikai nickl „baby“ " " 6 " "	Double " " " " 2 " "
Egy fedelű arany női cylinder 1 évi jótállással 16 " "	" nagy „Joquer“ " " 10 " "	Finom " " " medaillon 8 " "
Borított " " " " " 22 " "	Valódi ezüst férfi óralánc 2 frt s feljebb	Double " " " " 3 " "
Egy fedelű " " remontoir " 22 " "	" " tisztí " " 3 " "	Divatos arany angol broche tü 12 " "
Borított " " remontoir " 28 " "	" tula férfi " " 3 " "	" " " ke-keny karék 10 " "
" " " " divaatos " " 28 " "	Finom arany férfi " " 25 " "	" " " gyémánttal 20 " "
" " " " rózsza alak 35 " "	" " " dupla " 35 " "	" " " ingombgarnitúra 18 " "
" " " " 8 szög 40 " "	" " " " divatos rövid 15 " "	" " " " " 4 " "
" " " " 4 " 45 " "	" " " " gyűrű 2 " "	Csinos ezüst dohányszelencze 14 " "
" " " " " 30 " "	" " " " nehézs pecsétgyűrű 5 " "	" " " " sítapálca 6 " "
" " " " " 60 " "	Valódi gyémant női vagy férfigyűrű 8 " "	Divatos arany férfi medaillon 10 " "
Egy fedelű " " férfi remontoir 1 " " 35 " "	" " brilliant " " " 20 " "	Legújabb double és ezüst szivar szipka 3 " "
Borított " " " remontoir ancre 45 " "	Zománcozott ezüst gyűrű " " 50 " "	
	Finom arany női függő " " 4 " "	

Mindenmü itt fel nem említett ujdonságok arany és gyémant ékszerekben! 13 próbás ezüst asztalneműk és étesszközök a legnagyobb választékban!

Kivánatra kimerítő képes árjegyzék, bérmentve küldetik!

Meg nem felelő árak készséggel becseréltetnek.

Javítások és vésések, órákban s ékszerekben a legjutányosabban

Ékszerválasztékok kívánatra vidékre is küldetnek.

Régi arany ezüst és drágakő teljes értékben bevételtek.

Szerkesztőség

Széchenyi-utca SIMON-ház

HIRDET

10 évesi pénzek és... valamint a lap minden közlemé

Bérmentetlen levele fogad

XIV. év

„Álom álom

(T.) Nem

festeni! Azt in

zonyosan tréfá

szár, az ő éde

lálván helyet,

hajhassa, Mag

kipihenni azon

ket miket neki

ebből az sül k

giasságában,

is, több bizal

otthon. Nem is

hetne, hogy ha

nék itt, egy h

Bár mily

hir: Nem kell

s a muszkának

leg. Meg kell

sok vannak, s

ha nincs. Sok

muszkának a I

száz milliójáb

millióval széls

remteni, nem e

Még azt is vis

A megve

csak is így lel

Azt kellene n

lek. Csupa tisz

csak egy csók

nömet akarom

vételtem ellene

hiszem, ennek

vagyok, hát ki

az átok alól I

Ötven millió r

határlának a t

ki. Rendelkezz

Persze, ke

kelepeze, és n

ni; körül káro

piszkálnák, h

látnák, hogy s

A „Debrecz

El ne ha

Ab

Kell-e enne

dogságának bete

nik egy-egy par

szentélyében.

Hanem hát

varta e boldo

olyan valami v

uram, de az or

sem láttak meg

Francziaország

ritotta fél Euró

Pongor ut

őszintén, nem v

következett új

járni mint nem

izzadai az áldo

hoszant, aztán

„Don Miguel“ b

hogy: vigyázz

hát akkor majd

majd egészen

lépésben megind

hambau végezni

ról sarkáig esur

haza menni oly

da sem szokott

estéken haza té

magát és már n

házhöz, takaré

és más eféle h

tálni jó hét ó

főkép a káplár

kicsit szundered

patvar az ilyen

Ez azonban

nemszeretem do

hezbebké, ter

aztán csak jött